

به نام خدا

آموزش کاربردی پرورش جوجه گوشتی

مولفان :

رسول درویشی

کارشناس ارشد تغذیه دام و هنرآموز امور دام

آمنه تیموری

کارشناس ارشد شیمی فیزیک

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: درویشی، رسول، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور: آموزش کاربردی پرورش جوجه گوشتی / مولفان رسول درویشی، آمنه تیموری.
مشخصات نشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۹۶ص.: مصور(رنگی)،جدول.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۱۲-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه:ص.۹۵.
موضوع: مرغ‌های گوشتی -- اصلاح نژاد -- ایران
Broilers (Chickens) -- Breeding -- Iran
جوجه‌ها -- اصلاح نژاد -- ایران
Chickens -- Breeding --Iran
شناسه افزوده: تیموری، آمنه، ۱۳۶۵-
رده بندی کنگره: SF۴۹۸/۷
رده بندی دیویی: ۶۳۶/۵۱۳
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۱۸۳۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: آموزش کاربردی پرورش جوجه گوشتی
مولفان: رسول درویشی - آمنه تیموری
ناشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲
چاپ: زبرجد
قیمت: ۸۷۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۱۲-۰
تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

پیشگفتار	۴
فصل اول تاریخچه	۵
۱-۱ تاریخچه تولید و پرورش جوجه گوشتی سریع‌الرشد	۶
۱-۲ تاریخچه صنعت جوجه گوشتی در ایران	۶
فصل دوم انتخاب جوجه مناسب	۹
۲-۱ فاکتورهای مهم در پرورش	۱۰
۲-۲ معرفی سویه‌های شاخص در جهان و ایران	۱۰
۲-۳ جداول ویژگی‌ها و عملکرد سویه‌های گوشتی در شرایط ایران	۱۳
۲-۴ انتخاب جوجه متناسب با شرایط و امکانات	۱۹
فصل سوم آماده‌سازی سالن و اقدامات قبل از جوجه‌ریزی	۲۲
۳-۱ نظافت، تعمیرات و گرم کردن سالن	۲۳
۳-۲ حوضچه ضد عفونی	۲۷
۳-۳ تهیه خوراک	۲۸
۳-۴ ایجاد حصار موقت و محدود نمودن فضا در زمان ورود جوجه	۲۸
۳-۵ ایجاد شرایط محیطی مناسب: دما، رطوبت، نور و تهویه	۳۰
۳-۶ آماده‌سازی مسیر ورود ماشین حمل جوجه	۳۱
۳-۷ تهیه محلول انرژی (آب+مولتی‌الکترولیت+شکر)	۳۱
فصل چهارم اقدامات هنگام جوجه‌ریزی و کارهای مشترک کل دوره	۳۳
۴-۱ اقدامات زمان جوجه‌ریزی	۳۴
۴-۲ کارهای مشترکی در کل دوره	۳۷
فصل پنجم کارهای سه روز اول پرورش	۴۳
۵-۱ کارهای ضروری روز اول	۴۴
۵-۲ کارهای ۲۴ ساعت دوم	۵۰
۵-۳ کارهای ۲۴ ساعت سوم	۵۳
فصل ششم کارهای روز چهارم تا دهم و یازدهم تا کشتار	۵۷
۶-۱ کارهای روز چهارم تا دهم	۵۸
۶-۲ کارهای مهم روز یازدهم تا کشتار	۵۹
فصل هفتم واکسیناسیون و ویتامین تراپی	۶۱
۷-۱ نمونه برنامه واکسیناسیون	۶۲

۶۳	۷-۲ نمونه برنامه ویتامینی ریزمغذی و تکمیلی خوراکی رشدی
۶۵	فصل هشتم دانستنی های عمومی مدیریتی
۶۶	۸-۱ مدیریت شرایط اضطراری
۶۷	۸-۲ شناخت نیاز، تشخیص به موقع و اقدام صحیح
۷۱	۸-۳ فضله شناسی
۷۲	۸-۴ مبادله خوراک بین مرغداری ها
۷۳	فصل نهم بیماری های رایج جوجه گوشتی، پیشگیری و درمان
۷۴	۹-۱ برونشیت
۷۵	۹-۲ آنفلوآنزا
۷۷	۹-۳ نیوکاسل
۷۸	۹-۴ گامبورو
۷۹	۹-۵ کوکسیدیوز
۸۰	۹-۶ آسیت
۸۲	۹-۷ سکته قلبی
۸۳	۹-۸ آنسفالومالاسی
۸۴	۹-۹ بستر مرطوب
۸۵	۹-۱۰ چسبندگی مقعد
۸۷	۹-۱۱ کانی بالیسم
۸۸	۹-۱۲ بی میلی به خوراک
۸۸	۹-۱۳ فلجی
۸۹	توضیحات اصطلاحات محاسبات و فرمولها
۹۳	منابع

پیشگفتار

کتابی که در دست دارید، آموزش کاربردی پرورش جوجه گوشتی و حاصل مطالعه و تحقیق علمی و عملی چندین ساله اینجانب می باشد که به شکل کاربردی به نگارش درآمده و سعی در پرهیز از کاربرد کلمات تخصصی شده تا قابلیت استفاده همگانی داشته باشد، همچنین سعی شده در کمترین حجم ممکن ارائه و چاپ گردد تا توسط خواننده به شکل کامل مورد مطالعه قرار گیرد. در پایان به توضیح اصطلاحات و فرمولها با مثال اختصاص داده شده که به درک مطلب کمک شده باشد.

خواندن مطالب این کتاب برای کلیه دانشجویان رشته های علوم دامی، دامپزشکی، هنرآموزان، هنرجویان، مرغداران و افراد وابسته به این صنعت مناسب می باشد.

رسول درویشی، زمستان ۱۴۰۲

فصل اول تاریخچه

۱-۱ تاریخچه تولید و پرورش جوجه گوشتی سریع‌الرشد

محققین خاستگاه اولیه مرغ و خروس را جنوب شرق آسیا می‌دانند، انسان پس از اهلی ساختن مرغ و خروس از آن به عنوان پرنده ای زینتی و سپس جهت سرگرمی و شرط بندی (جنگ خروس‌ها) استفاده کرد. با شکل‌گیری جوامع متراکم انسانی (تشکیل مناطق روستایی و شهرهای اولیه) افزایش نیاز به غذا توجه به این پرنده نیز بیشتر شد، انسان به شکل تجربی دریافت که خروس از نظر سرعت رشد و وزن‌گیری عملکرد بهتری نسبت به مرغ دارد. در رابطه با نحوه گسترش این پرنده در جهان با توجه به توان پروازی اندک و عدم توان مهاجرت (توان اندک در جهت یابی میدان مغناطیسی زمین) شواهد تاریخی حاکی از آن است که طی حمله آریایی‌ها به جنوب شرق آسیا و همراه با مهاجرت این قوم به ایران و بین‌النهرین راه یافت و همواره طی جنگ‌ها به عنوان پرنده ای خوش‌یمن همراه برده می‌شد که این امر و همچنین کم‌هزینه بودن نگهداری و سازگاری خوب با شرایط اقلیمی سبب پراکنش جهانی این پرنده گردید. در سایه حمایت انسان از تکثیر این پرنده در جهت تامین نیاز غذایی نسل بشر اکنون این پرنده با جمعیتی بیش از ۲۴ میلیارد قطعه با اختلاف فاحش در صدر تعداد پرندگان زنده در دنیا قرار دارد.

اولین تلاش برای ایجاد یک سویه گوشتی را می‌توان مربوط به سال ۱۲۰۸ که در ماساچوست آمریکا رخ داد و در واقع حاصل آمیزش خروس دومینیکو با مرغ کوشین سیاه دانست، سویه حاصل پیلموث راک اولیه نام گرفت.

۱-۲ تاریخچه صنعت جوجه گوشتی در ایران

آمریکا به عنوان بزرگترین تولیدکننده ذرت و سویا در جهان همواره به دنبال ایجاد نیاز به محصولات خود و بازار مصرف این محصولات در سایر کشورها بوده و با توجه به این نکته که بیش از ۸۰ درصد خوراک جوجه گوشتی از ذرت و سویا تشکیل شده در سال ۱۳۳۵ با صادرات جوجه‌های گوشتی به ایران اولین قدم‌های ایجاد این صنعت در ایران برداشته شد که با تبلیغات حذف سویه‌های کم‌بازده بومی جهت جلوگیری از انتقال بیماری به سویه‌های صنعتی همراه بود.

(تاریخ هرگز فراموش نخواهد کرد که حذف سویه‌های بومی که نسبت به بسیاری از بیماری‌ها مقاومت داشتند چه ضربه مهلکی به ذخیره ژنتیکی این گونه در کشورمان زد، همچنین بسیاری از کشورها تبدیل به بازار مصرف داروهای دامی تولیدی استعمارگران شد و حتی این شرکت‌ها جهت فروش بیشتر دارو اقدام به نشر این بیماری‌ها در سطح جهانی نمودند، تاسف بارتر اینکه بسیاری از این داروهای عرضه شده دارای مدت زمان

منع مصرف بیش از مدت زمان طول دوره پرورش اقتصادی جوجه گوشتی بوده و در کشورهای غربی منع مصرف داشته، مجوز توزیع در داخل کشور تولیدکننده را ندارند اما همچنان تولید و به سایر کشورها صادر می گردد).

در ایران بعد از صنعت نفت دومین صنعت بزرگ کشور دامپروری و بالخصوص پرورش جوجه گوشتی قرار می باشد، لذا توجه ویژه به این مسئله از جمله تامین نهاده های مورد نیاز در داخل، اهتمام به تولید فراتر از نیاز داخل، کشتار و بسته بندی با کیفیت در حد صادرات محصولات می تواند راه گشای بسیاری از مشکلات کشور باشد.

از نظر روانشناسی نیز جانوری آرامش بخش معرفی شده و حتی به عنوان یک نوع تجویز جهت تسریع در بهبود برخی بیماری های روحی توصیه به نگهداری از خانواده این پرنده (خروس، مرغ و جوجه) همراه با تجربه زندگی در محیط غیر شهری می شود. از نظر دین اسلام نیز این پرنده با توجه به خصوصیات ذاتی مورد توجه قرار گرفته و توصیه به نگهداری و پرورش آن شده است.

فصل دوم: انتخاب جوجه مناسب